

**En ny apoteksmarknad i Sverige
- en succé!
- eller?**

Thony Björk

Apotekare, Vice President, Corporate relations

Apoteket AB

En ny apoteksmarknad i Sverige

1. Apoteksmarknaden fram till 1 juli 2009

- Apoteket AB

2. Omregleringsprocessen

- Bakgrund
- Målen för omregleringen

3. En ny apoteksmarknad

4. Utfall i dagsläget

Apoteksmarknaden fram till 1 Juli 2009

Apoteket AB – det statliga bolaget med ensamrätt

Nationell service till alla medborgare och till hälso- och sjukvården

- ▶ Statligt monopol sedan 1971
- ▶ 916 öppenvårdsapotek + 855 apoteksombud
- ▶ 74 sjukhusapotek
- ▶ 11 000 anställda
- ▶ Omsättning ca 40 miljarder SEK
- ▶ 100 millioner kundbesök
- ▶ 65 miljoner recept
- ▶ 4 produktionscentra
- ▶ 1 kundcentrum
- ▶ 2 distansapotek
- ▶ 11 multidosapotek - ApoDos

Omregleringsprocessen

Bakgrund

- ▶ Ny regering efter valet i september 2006
- ▶ Omreglering och utförsäljning av statliga bolag var tidigt på agendan
- ▶ Det statliga monopolet på öppenvårdsapotek skulle omregleras

Målen med en ny apoteksmarknad

- ▶ Ökad **tillgänglighet** av läkemedel, både receptläkemedel och receptfria läkemedel
- ▶ Öka **effektiviteten** i detaljhandelsledet för läkemedelsförsäljningen
- ▶ Bibehålla fortsatt **prispress** på såväl receptläkemedel som receptfria läkemedel
- ▶ Fortsatt fokus på att förbättra **läkemedelsanvändningen**

En ny apoteksmarknad från 1 juli 2009 (i praktiken 1 januari 2010)

Fritt ägarskap och fri etablering

- ▶ Statens monopol ersattes med en modell där alla utom läkemedelsindustri och förskrivare kan äga apotek
- ▶ Det måste finnas en apotekare eller receptarie i apoteket under hela öppethållandet
- ▶ Läkemedelsansvarig skall finnas för varje apotek. En farmaceut kan ha ansvar för upp till 3 apotek
- ▶ Helt fri etablering

Ökad tillgänglighet till läkemedel

- ▶ Receptfria läkemedel utanför apotek
- ▶ Fler apotek
- ▶ Samtliga läkemedel godkända för den svenska marknaden skall vara tillgängliga på apoteken inom 24 timmar efter beställning
- ▶ Alla apotek skall tillhandahålla producentobunden läkemedelsinformation

En ny apoteksmarknad

Nya statliga bolag för en ny apoteksmarknad

- ▶ Gemensam infrastruktur togs över av ett nytt statligt bolag– Apotekens servicebolag (IT system nödvändiga för expedition; e-recept, högkostnadsskydd, etc.)
- ▶ Ett holdingbolag har bildades – Omstruktureringsbolaget- ansvarigt för utförsäljningen av delar av Apoteket ABs apotek

Fasta priser på förmånsläkemedel och fri prissättning på OTC

- ▶ Priser på receptläkemedel inom förmånens fastställs även fortsättningsvis av staten genom myndigheten TLV – Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket. Gäller såväl in som utpriser. Undantag parallellimporterade läkemedel.
- ▶ Fri prissättning som tidigare på receptfria läkemedel

Apotekskluster/kedjor

▶ Apotek som kommer är kvar i Apoteket AB

- Apoteket AB fick behålla 330 av de 916 apotek/Apoteket Shop som fanns
- Det motsvarade cirka 35 procent av apoteken

▶ Småföretagarapotek

- 150 apotek har övergått till Apoteksgruppen
- Apoteken kommer att säljas ett och ett till enskilda entreprenörer
- Dessa apotek (150 stycken) motsvarar cirka 16 procent av dagens apotek
- Omstruktureringsbolaget ansvarar för denna process

▶ Apotek som såldes i i kluster

- 466 apotek såldes i åtta kluster
- Dessa kluster motsvarar tillsammans ca 49 procent av dagens apotek/Apoteket Shop
- Denna försäljning avslutades den 9 november 2009

Klusterköparna – De nya apotekskedjorna

Det totala försäljningspriset för samtliga apotekskluster uppgick till **5,9 miljarder kronor**.

Apotek Hjärtat som ägs av *Altor*, förvärvade kluster 1 och 8 som omfattade 208 apotek med en omsättning på 7,1 miljarder SEK och 1 500 anställda.

Kronans Droghandel Retail AB som ägs av *Oriola-KD och KF*, förvärvade kluster 2 som omfattade 171 apotek med en omsättning på 4,4 miljarder SEK och 930 anställda.

Medstop Holding AB som ägs av *Segulah*, förvärvade kluster 3, 4 och 5 som omfattade 62 apotek med en omsättning på 3,1 miljarder SEK och 660 anställda.

Vårdapoteket i Norden AB som ägs av *Investor och Priveq Investment*, förvärvade kluster 6 och 7 som omfattade 24 apotek med en omsättning på 1,4 miljarder SEK och 230 anställda.

Utfall av förändringen

Receptfria läkemedel

- Mer än 7000 försäljningsställen utanför apotek
- Mellan ca 15% av marknaden, vissa produktgrupper betydligt mer

Apotek

- ▶ De 466 apoteken i klustren har blivit 562
- ▶ Apoteksgruppens 150 har blivit 154 – alla inte sålda
- ▶ Apoteket ABs 330 har blivit 364

Grenfield apotek

- Apotek 1 (Tamro- Phoenix – 31 apotek - redan uppköpta av Apotek Hjärtat)
- DocMorris (Celecio) – öppnat 80 apotek
- Boots – tillsammans med Farmaceutföretagarna - har öppnat 7 apotek
- Åhléns (Stockholm, Norrköping,..) – nedlagda, ett övertaget av Apotek Hjärtat
- Cura apoteken – ICA, har öppnat 37 apotek
- Privata entreprenörer ca 20 (Foxfarmaci, Broapoteket, mfl i SOAF)

Utfall av förändringen

E-handel

- E-recept – idag nära 100% av alla nya recept – lagras i nationell databas - ger förutsättningar för e-handel med Rx
- Apoteket AB har ett eget utvecklat e-handelssystem med en stadigt ökad omsättning
- Nya aktörer startat med e-handel av OTC, veterinärläkemedel och till professionella kunder som läkare, tandläkare och veterinärer
- Några specialiserat sig på e-handel (ApoEx, Djurfarmacia, Vetap, mfl)

Apoteksmarknaden i siffror

Företag	Antal apotek	Planerade närmaste halvår
Apoteket AB	364	10
Apotek Hjärtat	273	1
Kronan	200	10
Apoteksgruppen	154	2
Medstop	64	1
DocMorris	80	20-25
Vårdapoteket	25	2-3
Cura Apoteket	37	12-15
Boots	7	100 (2år)
Övriga	c25	?

Källa: Läkemedelsvärlden No 7, November 2011

Utvecklingen av apoteksmarknaden

Utfall av förändringen – problem att lösa

Dålig lönsamhet för apoteken

-Konkurs

- ▶ Privata Apoteket Hermelinen, Luleå, i konkurs i oktober.

-Personalminskningar

- ▶ September: Kronans Droghandel varslar 40 medarbetare
- ▶ Oktober: Medstop varslar 70 medarbetare
- ▶ November: DocMorris stänger 16 apotek och varslar 58 medarbetare

-Orsaker till dålig lönsamhet

- ▶ Marginalerna dåliga, ffa på generika
- ▶ Överetablering på vissa orter
- ▶ Komplicerade strukturer för betalningsströmmar och momsersättning

Dålig tillgänglighet av receptläkemedel

- 24-timmars regel för apoteken men ej grossisterna
- Generikautbytessystemet med månadens vara 1,2 o 3
- Kunderna får komma tillbaka flera gånger

Utfall av förändringen – problem att lösa

Priser på OTC

- Det fanns en förväntan att priserna skulle sjunka med ökad konkurrens. Så har ej skett.

Kompetens

- Brist på receptarier och apotekare. Ingen arbetslöshet alls.
- Bristen på kompetens hämmar tillväxten av antalet apotek
- Konsumentverkets utvärdering tyder på att kunderna upplever att de inte får samma tillgång till kompetent rådgivning som tidigare
- Studier bland apoteksmedarbetare tyder på att de upplever att kompetensutvecklingen blivit sämre
- Statskontoret gör just nu en ordentlig utvärdering

Tack!

thony.bjork@apoteket.se